

Załącznik do Uchwały Nr 838/2022

Rady Miejskiej w Grodzisku Mazowieckim

z dnia 30 listopada 2022 roku

P R O G R A M

Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
w GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI
n a l a t a 2 0 2 3 - 2 0 2 6

GRODZISK MAZOWIECKI, 2022

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2023-2026

Wykaz skrótów:

BP – Biblioteka Publiczna

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GSRAF – Grodziskie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich FAMILIA

KBdsN – Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (dawniej PARPA)

KPP – Komenda Powiatowa Policji

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacje pozarządowe

OK – Ośrodek Kultury

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej

OSiR – Ośrodek Sportu i Rekreacji

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PKI – Punkt Konsultacyjno-Informacyjny

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

SM – Straż Miejska

ŚG – świetlice gminne i świetlica miejska

UM – Urząd Miejski

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI
NA LATA 2023-2026

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

CHARAKTERYSTYKA GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

POŁOŻENIE

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

RYNEK PRACY

INFRASTRUKTURA SPORTOWA, REKREACYJNA I KULTURALNA

EDUKACJA I WYCHOWANIE

ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

PROBLEM UZALEŻNIEŃ NA TERENIE GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W GRODZISKU MAZOWIECKIM

RYNEK ALKOHOLOWY W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W ZAKRESIE UZALEŻNIEŃ

SYNTEZA WYNIKÓW BADAŃ ANKIETOWYCH

ANALIZA SWOT

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

TERMINY WAŻNOŚCI ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE

ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

ADRESACI PROGRAMU

REALIZACJA PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2023-2026

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

WPROWADZENIE

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grodzisk Mazowiecki na lata 2023-2026 jest dokumentem wyznaczającym cele oraz sposoby rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i związanych z tą sferą życia problemów rodzinnych i społecznych na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki. Niniejszy dokument stanowi kontynuację działań prowadzonych w latach ubiegłych w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Zgodnie z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Zadania te w szczególności obejmują:

- o zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- o udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- o prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- o wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- o podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- o wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2023-2026

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii, które obejmuje:

- o zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- o udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- o prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- o wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- o pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Według art. 4¹ ust. 2 z dnia 26 października 1982 r. ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, realizacja ww. zadań prowadzona jest w postaci Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, uchwalonego przez Radę Miejską na okres nie dłuższy niż 4 lata. Biorąc pod uwagę cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia, a także działania w zakresie rozwiązywania uzależnień behawioralnych. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grodzisk Mazowiecki na lata 2023-2026 został opracowany zgodnie ze wskazanymi powyżej obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie Gminy.

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2023-2026

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Kierunki działań zawarte w programie są zgodne z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021-2025. Do wiążących aktów prawnych należą:

- ➔ ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określająca priorytety zadań realizowanych poprzez program, traktująca je jako zadania własne gminy (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 z późn. zm.),
- ➔ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 z późn. zm.),
- ➔ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249),
- ➔ ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.),
- ➔ ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 559 z późn. zm.),
- ➔ ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1608),
- ➔ ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 633 z późn. zm.).

Źródłem finansowania Programu są środki budżetu Gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych oraz opłat z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml.

CHARAKTERYSTYKA GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

POŁOŻENIE

Grodzisk Mazowiecki to gmina miejsko-wiejska położona w województwie mazowieckim, w powiecie grodziskim. Miasto Grodzisk Mazowiecki jest zarówno siedzibą Gminy, jak i powiatu. Charakteryzowana jednostka terytorialna oddalona jest o około 30 km od stolicy kraju – Warszawy. Teren Gminy¹ zajmuje 29,17 km² powierzchni całego powiatu. Zaledwie 7% jej obszaru to użytki leśne, z kolei grunty rolne stanowią 84% regionu. Graniczy ona z następującymi gminami: Baranów, Błonie, Brwinów, Jaktorów, Milanówek, Nadarzyn, Radziejowice oraz Żabia Wola.

Rysunek 1. Położenie gminy Grodzisk Mazowiecki na tle województwa mazowieckiego i całego kraju

Źródło: mapa.livecity.pl

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

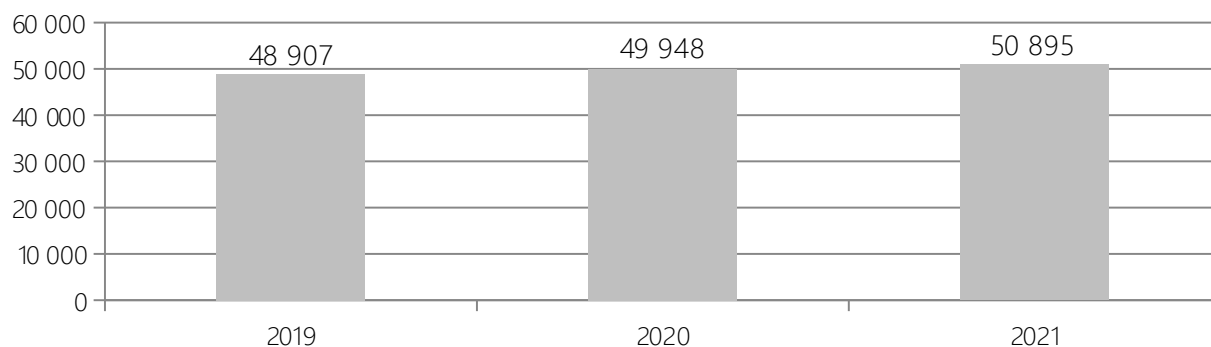
Analiza struktury demograficznej w gminie Grodzisk Mazowiecki ukazuje obraz aktualnego stanu lokalnej społeczności. Gminę zamieszkuje **50 895** osób (stan na 31.12.2021 roku). Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba mieszkańców uległa zwiększeniu. W stosunku do 2019 roku widoczny jest wzrost na poziomie 4%.

¹ Ilekcć w niniejszym dokumencie jest mowa o „Gminie” należy przez to rozumieć „Gminę Grodzisk Mazowiecki”.

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2023-2026

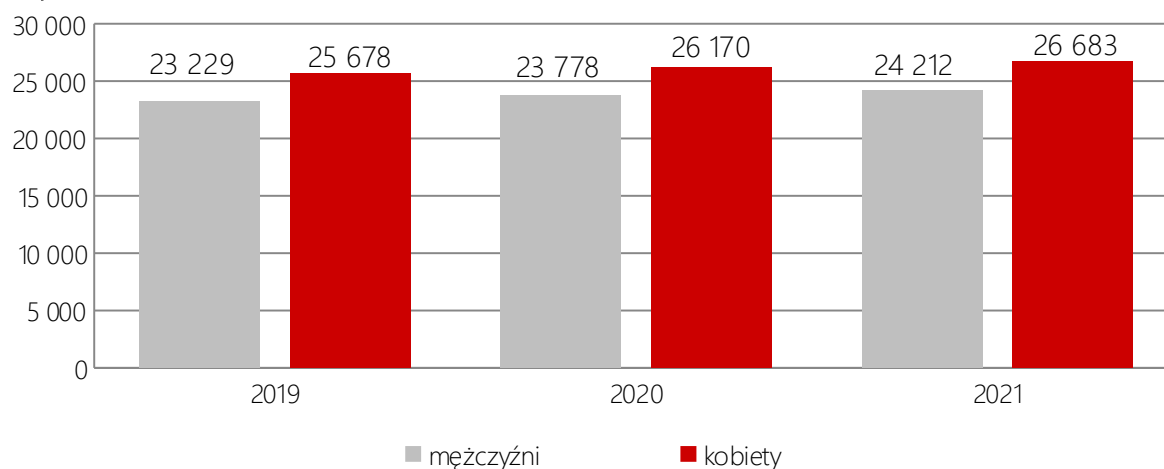
Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki w latach 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Liczba mężczyzn zamieszkujących gminę Grodzisk Mazowiecki była w 2021 roku mniejsza od liczby kobiet – stanowiły one 52% ogólnej liczby ludności (**26 683** kobiety), natomiast mężczyźni 48% (**24 212** mężczyzn). Współczynnik feminizacji w 2021 roku w Gminie wynosił **110**, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypadało 110 kobiet. W powiecie grodziskim współczynnik ten był niższy i wynosił 108, natomiast w województwie mazowieckim przyjmował wartość 109.

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Grodzisk Mazowiecki na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W gminie Grodzisk Mazowiecki w 2021 roku przyrost naturalny na 1000 ludności kształtował się na poziomie **-0,48** co oznacza, że wskaźnik ten przyjmował wyższą wartość zarówno w porównaniu do powiatu grodziskiego (-2,49) oraz województwa mazowieckiego (-3,61). W przypadku Gminy zauważalny jest trend spadkowy w zakresie przyrostu naturalnego na 1000 ludności, podobnie w powiecie, jak i w całym województwie.

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI
NA LATA 2023-2026

Tabela 1. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminie Grodzisk Mazowiecki w porównaniu do powiatu grodziskiego i województwa mazowieckiego na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
gmina Grodzisk Mazowiecki	2,07	1,01	-0,48
powiat grodziski	1,34	-0,33	-2,49
województwo mazowiecki	0,35	-1,99	-3,61

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Grodzisk Mazowiecki według ekonomicznych grup wieku w 2021 roku przedstawiała się następująco:

- o **22,9%** mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 17 roku życia;
- o **57,6%** mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia;
- o **19,4%** mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – 65 lat i więcej dla mężczyzn, 60 lat i więcej dla kobiet.

Poniższa tabela prezentuje ekonomiczne grupy wiekowe w gminie Grodzisk Mazowiecki. Na przestrzeni lat 2019-2021 dostrzegalny jest stopniowy spadek udziału osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności, z kolei odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym ulega stopniowemu wzrostowi. W przypadku udziału osób w wieku poprodukcyjnym dostrzegalne są niewielkie wahania. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się na nieco odmiennym poziomie w odniesieniu do wskaźników w całym kraju. W Polsce jest to 18,2% osób w wieku przedprodukcyjnym, 59,2% w wieku produkcyjnym oraz 22,6% w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 2. Udział ludności gminy Grodzisk Mazowiecki według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2019-2021 (w procentach)

wyszczególnienie	2019	2020	2021
wiek przedprodukcyjny	22,1	22,7	22,9
wiek produkcyjny	58,5	57,9	57,6
wiek poprodukcyjny	19,4	19,5	19,4

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

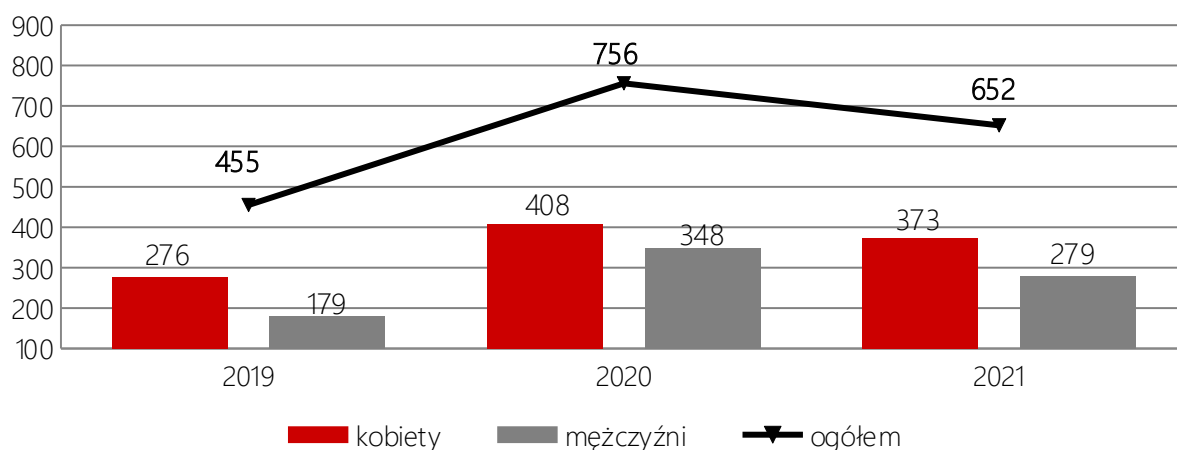
RYNEK PRACY

Na koniec 2021 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Grodzisku Mazowieckim zarejestrowanych było łącznie 652 mieszkańców Gminy, tj. o 14% mniej niż w roku poprzednim, ale jednocześnie o 43% więcej w porównaniu do 2019 roku. Mieszkańcy gminy Grodzisk Mazowiecki stanowili w przedmiotowym roku aż 50% wszystkich osób pozostających bez pracy na terenie powiatu grodziskiego.

Wzrost liczby osób bezrobotnych jest skorelowany ze zmianami gospodarczymi w Polsce na skutek wystąpienia pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 oraz wynikających z niej obostrzeń ograniczających funkcjonowanie licznych sektorów i branż. W okresie pandemii zatrudnienie straciło wiele osób, przede wszystkim pracujących w obszarach szczególnie dotkniętych wprowadzanymi ograniczeniami oraz mających umowy cywilno-prawne. Skutki pandemii na rynku pracy mogą być jednak odroczone i dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej, między innymi kryzys występujący w wielu branżach. Radzenie sobie z epidemią, a w jej następstwie z kryzysem gospodarczym i pogorszeniem sytuacji na rynku pracy, będzie wymagało w perspektywie najbliższych lat, zwrócenia szczególnej uwagi na podejmowanie działań wspierających mieszkańców w tym zakresie.

W gminie Grodzisk Mazowiecki zauważalna jest dysproporcja w zakresie braku zatrudnienia pod względem płci, bowiem bezrobocie częściej dotyczy kobiet. W 2021 roku liczba zarejestrowanych w PUP mieszanek Gminy wyniosła 373, natomiast mężczyzn - 279, zatem kobiety stanowiły 57% wszystkich osób pozostających bez pracy.

Wykres 3. Liczba osób bezrobotnych w podziale na płeć w gminie Grodzisk Mazowiecki w latach 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI
NA LATA 2023-2026

W 2021 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Grodzisku Mazowieckim zarejestrowanych było 2,2% mieszkańców Gminy w wieku produkcyjnym, przy czym udział kobiet był wyższy niż w przypadku mężczyzn. Kobiety pozostające bez pracy stanowiły wówczas 2,6% wszystkich osób w wieku produkcyjnym z terenu Gminy, natomiast w przypadku mężczyzn było to 1,9%. Na przestrzeni analizowanych lat zarówno odsetek bezrobotnych mężczyzn, jak i kobiet ulegał wahaniom.

Tabela 3. Udział bezrobotnych mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki zarejestrowanych w PUP w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci w latach 2019-2021 (w procentach, stan na koniec grudnia)

wyszczególnienie	2019	2020	2021
mężczyźni	1,2	2,4	1,9
kobiety	2,0	2,9	2,6
ogółem	1,6	2,6	2,2

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki zarejestrowanych w PUP z podziałem na poszczególne grupy wiekowe można zauważyć, że w porównaniu do 2019 roku udział osób bezrobotnych do 30 roku życia zmniejszył się o 7 pp., natomiast udział osób do 25 roku życia w stosunku do roku 2019 spadł o 5 pp. Jednocześnie na koniec 2021 roku osoby będące powyżej 50 roku życia stanowiły 31% ogólnej liczby osób zarejestrowanych w PUP, czyli o 4 pp. więcej niż w 2019 roku.

Tabela 4. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki z podziałem na poszczególne grupy wiekowe w latach 2019-2021

wyszczególnienie	31 grudnia 2019		31 grudnia 2020		31 grudnia 2021	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
ogółem	455	100	756	100	652	100
do 25 roku życia	57	13	102	13	53	8
do 30 roku życia	123	27	205	27	131	20
powyżej 50 roku życia	122	27	188	25	199	31

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej przez okres powyżej 12 miesięcy. Jest to zjawisko niekorzystne, ponieważ świadczy o braku chęci podjęcia pracy lub o braku możliwości podjęcia zatrudnienia. W 2021 roku udział mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki długotrwale bezrobotnych w stosunku do 2019 roku zwiększył się aż o 13 pp. Szczególną uwagę należy zwrócić również na fakt, że osoby długotrwale bezrobotne, stanowią znaczny odsetek spośród wszystkich osób pozostających bez pracy.

Tabela 5. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki zarejestrowanych w PUP w latach 2019-2021

wyszczególnienie	31 grudnia 2019		31 grudnia 2020		31 grudnia 2021	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
ogółem	455	100	756	100	652	100
długotrwale bezrobotni	161	35	257	34	316	48

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

INFRASTRUKTURA SPORTOWA, REKREACYJNA I KULTURALNA

Zasoby sportowe, rekreacyjne i kulturalne Gminy stanowią niebagatelny element lokalnej infrastruktury społecznej, który ma wpływ na sposób funkcjonowania rodzin oraz dzieci, a także animując czas wolny mieszkańców determinuje jakość życia lokalnej społeczności.

Działalność kulturalna w Gminie realizowana jest w głównej mierze przez **Ośrodek Kultury Gminy Grodzisk Mazowiecki**, który koordynuje działalność swoich filii, tj.: Centrum Kultury, Mediateki, Kina, Radio Bogoria, Gazety Bogoria, Willii Niespodzianka, Przestrzeni Kulturze Przyjaznej PKP, Galerii Młodych „Rodogoszcz”, a także 16 świetlic gminnych i 1 świetlicy miejskiej.

Zadanie z zakresu upowszechniania wiedzy i kultury realizowane jest także przez funkcjonującą **Bibliotekę Publiczną Gminy Grodzisk Mazowiecki** wraz z drugim oddziałem w Grodzisku Mazowieckim, a także filią zlokalizowaną w Kadach. Biblioteka oprócz swoich podstawowych funkcji, realizuje także szeroką działalność informacyjną, rekreacyjną i kulturalno-oświatową, poprzez organizację różnych form pracy z czytelnikami, współpracując przy tym aktywnie z placówkami oświatowymi z terenu Gminy. W budynku biblioteki głównej znajduje się ogólnodostępna, wykorzystująca najnowsze technologie sala Youmedia, Sala Cichej Pracy oraz Pracownia Komputerowa.

Zadania z zakresu sportu i rekreacji realizuje **Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji**. Głównym celem działalności Ośrodka jest organizacja różnorodnych zajęć sportowo-rekreacyjnych adresowanych do wszystkich mieszkańców, a także wspieranie inicjatyw społeczności lokalnej. W skład OSiR-u wchodzi m.in. takie obiekty, jak Hala Widowiskowo-Sportowa, Pływalnia Miejska „Wodnik 2000”, Grodziska Hala Sportowa, stadion miejski oraz skatepark.

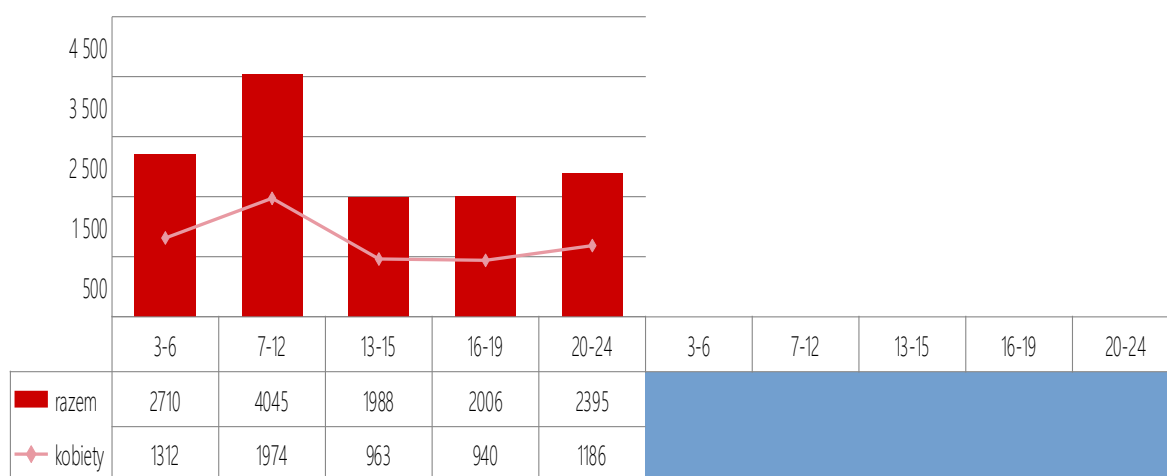
Należy zauważyć, iż działania w zakresie wzmocnienia potencjału lokalnej społeczności prowadzone są również przez organizacje pozarządowe, które regularnie podejmują się realizacji różnorodnych projektów w dziedzinie polityki społecznej.

EDUKACJA I WYCHOWANIE

W wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) w 2021 roku było 13 144 mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki. Liczba kobiet w tym przedziale wiekowym jest nieco mniejsza od liczby mężczyzn, bowiem w wieku 3-24 lat było wówczas 6 375 dziewcząt oraz 6 769 chłopców. Rozpatrując kwestię ludności Gminy z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe można zauważyć, że w 2021 roku najwięcej osób miało 7-12 lat (4 045 osób) oraz 3-6 lat (2 710 osób). Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2021 roku prezentuje kolejny wykres.

Wykres 4. Ludność gminy Grodzisk Mazowiecki według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2021 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Baza oświatowa, dla której organem prowadzącym była Gmina Grodzisk Mazowiecki w roku szkolnym 2020/2021 składała się z następujących placówek:

- o Przedszkole Nr 1 w Grodzisku Mazowieckim;
- o Przedszkole Nr 2 wchodzące w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego Nr 2 w Grodzisku Mazowieckim;
- o Przedszkole Nr 3 wchodzące w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego Nr 3 w Grodzisku Mazowieckim;
- o Przedszkole Nr 4 w Grodzisku Mazowieckim;
- o Przedszkole Nr 5 wchodzące w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego Nr 1 w Grodzisku Mazowieckim;
- o Przedszkole Nr 7 w Grodzisku Mazowieckim;
- o Przedszkole w Książenicach wchodzące w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Książenicach;
- o Szkoła Podstawowa Nr 1 w Grodzisku Mazowieckim wchodząca w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego Nr 3 w Grodzisku Mazowieckim;

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2023-2026

- o Szkoła Podstawowa Nr 2 wchodząca w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego Nr 1 w Grodzisku Mazowieckim;
- o Szkoła Podstawowa nr 4 wchodząca w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego Nr 1 w Grodzisku Mazowieckim;
- o Szkoła Podstawowa Nr 5 w Grodzisku Mazowieckim;
- o Szkoła Podstawowa Nr 6 w Grodzisku Mazowieckim;
- o Szkoła Podstawowa w Adamowiźnie;
- o Szkoła Podstawowa w Izdebnie Kościelnym;
- o Szkoła Podstawowa w Książenicach wchodząca w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Książenicach.

W szkołach podstawowych funkcjonują także oddziały przedszkolne.

Ponadto na terenie Gminy funkcjonuje 5 publicznych przedszkoli, dla których nie jest ona podmiotem prowadzącym, a także placówki oświatowe prowadzone przez Powiat Grodziski, wśród których wymienić należy:

- o Zespół Szkół Nr 1;
- o Zespół Szkół Technicznych i Licealnych Nr 2;
- o Zespół Szkół Specjalnych im. H. Szczerkowskiego.

W Grodzisku Mazowieckim działa także 14 prywatnych **szkół języków obcych, Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia** im. Tadeusza Bairda. Gmina prowadzi również ewidencję **niepublicznych placówek oświatowych**, wśród nich znajdują się 22 przedszkola (w tym 2 punkty przedszkolne) oraz oddziały „0” działające przy 8 niepublicznych szkołach podstawowych.

W zasobach infrastruktury społecznej miasta Grodzisk Mazowiecki znajduje się także **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna**, której pracownicy udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży, a także wspierają rodziców w zakresie wychowania i kształcenia ich dzieci. Instytucja obejmuje swoim poradnictwem wszystkich uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy.

Obsługę jednostek oświatowych prowadzonych przez Gminę prowadzi Biuro Oświaty Gminy Grodzisk Mazowiecki, którego ogólny zakres prowadzonych działań obejmuje obszar finansowy, rachunkowy, prawny i administracyjno-organizacyjny.

Opiekę nad dziećmi do 3 roku życia sprawuje **klub dziecięcy**, a także 14 **żłobków niepublicznych**.

ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Do istotnych zasobów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujących na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki należą:

- o Ośrodek Pomocy Społecznej,
- o Urząd Miejski,
- o Komenda Powiatowa Policji,
- o Straż Miejska,
- o Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- o Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- o Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- o Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- o placówki oświatowe,
- o świetlice gminne i świetlica miejska,
- o instytucje kulturalno-rekreacyjne,
- o Punkt Konsultacyjno-Informacyjny,
- o Poradnia Leczenia Uzależnień,
- o placówki ochrony zdrowia,
- o Grodziskie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich FAMILIA,
- o Grodziskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Zagrożonych Wykluczeniem Społecznym „13”,
- o samopomocowe grupy wsparcia,
- o lokalne organizacje pozarządowe.

Są to instytucje i miejsca prowadzące działalność na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom bądź wspomagające taką działalność. Kooperacja tych podmiotów odbywa się na zasadzie współpracy międzyinstytucjonalnej.

Do zasobów osobowych działających na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom alkoholowym i narkotykowym na terenie i Gminy można zaliczyć:

- o pedagogów, psychologów zatrudnionych w placówkach oświatowych, wychowawczych, terapeutów uzależnień, specjalistów pełniących dyżury w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym,
- o członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- o pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej,
- o funkcjonariuszy Policji i Straży Miejskiej,
- o sędziów, prokuratorów oraz kuratorów sądowych i społecznych,

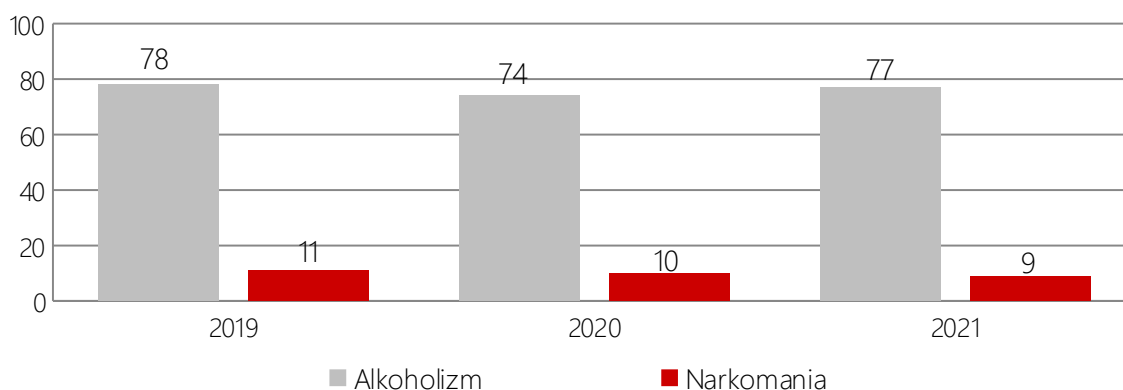
- o pracowników placówek ochrony zdrowia oraz osoby duchowne.

PROBLEM UZALEŻNIEŃ NA TERENIE GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych. Narkomania, definiowana zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii, oznacza stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich. Problem narkomanii ma charakter interdyscyplinarny. Znajduje się on w polu zainteresowania różnych służb, takich jak lecznictwo, oświata, pomoc społeczna, organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości, media. Każda z nich styka się z tym zjawiskiem od innej strony.

W 2021 roku z pomocy i wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Mazowieckim z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystało 77 rodzin, a także 9 rodzin zmagających się z problemem narkomanii. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba rodzin korzystających z pomocy OPS z powodu alkoholizmu ulegała niewielkim wahaniom, z kolei liczba rodzin, którym Ośrodek udzielił pomocy z powodu narkomanii zmniejszyła się. W 2021 roku ogólna liczba rodzin objętych pomocą OPS wyniosła 966, co oznacza, że rodziny borykające się z problemem alkoholowym stanowiły 8% ogółu, natomiast z problemem narkomanii – 1%.

Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu i narkomanii w gminie Grodzisk Mazowiecki na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Kolejną analizowaną kwestią są działania podejmowane przez funkcjonariuszy Policji w celu przeciwdziałania problemowi uzależnienia. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba osób zatrzymanych w pomieszczeniach policyjnych w celu wytrzeźwienia ulegała

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI
NA LATA 2023-2026

znacznym wahaniom – w 2019 roku funkcjonariusze zatrzymali 85 osób, w 2020 roku – tylko 2 osoby, natomiast w 2021 roku – 71 dorosłych mieszkańców Gminy. Z analizowanych danych wynika, że w omawianych latach, tylko w 2019 roku funkcjonariusze podjęli działania wobec 13 nietrzeźwych nieletnich, którzy zostali zatrzymani w policyjnej izbie dziecka lub zostali oni odwiezieni do domów. Niemniej, problem zakłócania przestrzeni publicznej na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki jest obecny i wymaga podjęcia kompleksowych działań prewencyjnych i interwencyjnych. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje tabela poniżej.

Tabela 6. Działania funkcjonariuszy Policji w stosunku do osób spożywających alkohol w latach 2019-2021

rodzaj interwencji	2019	2020	2021
liczba osób zatrzymanych w pomieszczeniach policyjnych w celu wytrzeźwienia	85	2	71
liczba nietrzeźwych osób nieletnich zatrzymanych w policyjnych izbach dziecka lub odwiezionych do domu	13	0	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

Tabela nr 7 przedstawia działalność Policji w zakresie kontroli ruchu drogowego oraz trzeźwości kierowców. W porównaniu do 2019 roku zwiększeniu uległa zarówno liczba zatrzymanych, nietrzeźwych kierowców, jak również liczba zatrzymanych praw jazdy w związku z prowadzeniem pojazdu pod wpływem alkoholu. Liczba nietrzeźwych kierowców w 2021 roku wyniosła 226 i zwiększyła się o 16%, natomiast liczba zatrzymanych praw jazdy wzrosła ponad dwukrotnie, osiągając wartość 97.

Tabela 7. Działania funkcjonariuszy Policji w zakresie kontroli trzeźwości kierujących pojazdami w latach 2019-2021

rodzaj interwencji	2019	2020	2021
liczba nietrzeźwych kierujących pojazdami	194	159	226
liczba zatrzymanych praw jazdy w związku z kierowaniem pojazdem pod wpływem alkoholu	45	50	97

Źródło: dane Komendy Powiatowej Policji w Grodzisku Mazowieckim

Jednym z głównych zadań Policji, jak również Straży Miejskiej, jest zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa, zarówno w miejscu publicznym, ale i w środowisku domowym, gdy członek/członkowie rodziny dopuszczają się stosowania przemocy wobec innych. W przypadku rozpoznania takich sytuacji funkcjonariusze podejmują interwencje domowe.

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2023-2026

Ważnym aspektem działalności służb jest również prowadzenie szerokich akcji edukacyjnych i prewencyjnych. W tym celu co roku funkcjonariusze wraz z placówkami oświatowymi i instytucjami kultury organizują szereg kampanii w zakresie abstynencji alkoholowej i narkotykowej, zachowania trzeźwości za kierownicą oraz niewykonywania pracy po spożyciu alkoholu.

Wraz z rozwojem technologicznym, w świecie on-line pojawiać zaczęły się różnego rodzaju gry na pieniądze. Znacznie zwiększyło to dostępność do gier hazardowych dla młodych ludzi. Hazard on-line, w przeciwieństwie do stacjonarnych kasyn zakazanych dla nieletnich, jest dla młodych ludzi dostępny i w dużej mierze anonimowy. Niestety rozprzestrzenianie się stron internetowych oferujących różnego rodzaju gry hazardowe, stwarza dla dzieci i młodzieży realne zagrożenie. Granie w gry na pieniądze może doprowadzić do uzależnienia i związanych z tym negatywnych konsekwencji, między innymi problemów w funkcjonowaniu społecznym i zawodowym, jak poczucie wewnętrznego przymusu i myśli intruzywne, które nie pozwalają na skupienie uwagi na pracy, a także depresji, myśli i prób samobójczych, słabych wyników w nauce, problemów w relacjach rodzinnych i rówieśniczych.

Mając na uwadze potrzebę ograniczenia i przeciwdziałania zwiększeniu się skali rozpowszechnienia grania w gry na pieniądze niezbędne jest organizowanie badań pozwalających ocenić skalę zjawiska oraz dostosowywanie odpowiednich działań profilaktycznych zapobiegających występowaniu problemów w tym zakresie.

Korzystanie z urządzeń elektronicznych wśród dorosłych, jak i młodych ludzi jest problemem powszechnym i zauważalnym na terenie gmin w całej Polsce. Wykorzystywanie Internetu i urządzeń elektronicznych stało się elementem wychowawczym dzieci, z kolei wśród młodzieży obserwowana jest znaczna skala tego problemu, gdyż pozostają oni on-line przez znaczącą część każdego dnia. W związku z korzystaniem z nowych technologii zarówno dzieci, jak i osoby dorosłe narażone są na doświadczenie przemocy internetowej, ryzyko uzależnienia od smartfonów, a także inne, negatywne konsekwencje. Korzystanie z urządzeń elektronicznych daje dzieciom i młodzieży możliwości rozwoju, ale niesie za sobą także liczne zagrożenia - pornografię, treści pełne przemocy, *fake newsy*, ryzyko nawiązania niebezpiecznych relacji, czy też cyberprzemoc. Korzystanie z urządzeń elektronicznych, w tym z Internetu, pozostanie jedną z najczęściej podejmowanych czynności przez młodych ludzi i może determinować problemy w obszarze zdrowia fizycznego oraz psychicznego. Biorąc to pod uwagę, niezbędne jest podejmowanie działalności edukacyjnej wśród dzieci i młodzieży w zakresie bezpiecznego poruszania się po świecie on-line oraz uświadamianie ich na temat konsekwencji poświęcania na to dużych ilości czasu.

DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W GRODZISKU MAZOWIECKIM

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grodzisku Mazowieckim, powołana przez Burmistrza do wykonywania zadań Gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, prowadzi swą działalność w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 z późn. zm.). Według stanu na koniec 2021 roku Komisja liczyła 7 członków.

Dane dotyczące działań GKRPA podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2019-2021 przedstawia poniższa tabela. W 2021 roku członkowie GKRPA przeprowadzali rozmowy ze 187 osobami uzależnionymi od alkoholu oraz 196 członkami rodzin osób uzależnionych. Podjęto wówczas także czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce uzależnienia wobec 187 osób z problemem alkoholowym oraz wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec 26 mieszkańców Gminy. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba osób uzależnionych, jak również liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy, ulegała wahaniom, niemniej utrzymywała się na stosunkowo wysokim poziomie. Analogiczna zależność wystąpiła w przypadku liczby osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do zobowiązania ich poddaniu się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia, natomiast liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego w porównaniu do 2019 roku zmniejszyła się.

Tabela 8. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	197	146	187
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	223	168	196
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	197	188	187
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	35	20	26

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI
NA LATA 2023-2026

Członkowie GKRPA kontaktowali się również z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i osobami stosującymi przemoc. W 2021 roku członkowie Komisji skontaktowali się z 42 osobami stosującymi przemoc w rodzinie, w 2020 roku – z 20 mieszkańcami Gminy, z kolei w 2019 roku – z 47. Rozmowy interwencyjne w związku z nadużywaniem alkoholu oraz dopuszczeniem się zachowań przemocowych zostały przeprowadzone z analogiczną liczbą osób w 2019 i 2021 roku, natomiast w 2020 roku nie przeprowadzono żadnej rozmowy interwencyjnej. Kontakt z 14 świadkami przemocy został nawiązany przez członków Komisji tylko w 2020 roku. Natomiast rozmowy z osobami doznającymi przemocy w 2019 roku zostały przeprowadzone z 51 mieszkańcami Gminy, w 2020 roku z 23 osobami, z kolei w 2021 roku – z 48.

Tabela 9. Liczba osób dotkniętych i stosujących przemoc w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba osób stosujących przemoc, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	47	20	42
liczba osób doznających przemocy, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	51	23	48
liczba osób nadużywających alkoholu, z którymi członkowie GKRPA prowadzili rozmowy interwencyjne w związku z dopuszczeniem się przez nich przemocy	47	0	42
liczba świadków przemocy, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	0	14	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

Na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki osoby doświadczające sytuacji kryzysowych mogą uzyskać pomoc i wsparcie w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym. W 2021 roku, Punkt czynny był średnio przez 172 godziny w miesiącu, a poradnictwo w nim było świadczone przez specjalistę psychoterapii uzależnień, czterech psychologów, prawnika oraz specjalistę w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wśród realizowanych przez Punkt zadań należy wymienić: rozpoznanie problemu, z którym zgłosił się klient, mobilizowanie klientów do pojęcia psychoterapii i kierowanie do specjalistycznych placówek leczenia, motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwe, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia, świadczenie konsultacji osobom doznającym przemocy w rodzinie oraz motywowanie osób stosujących przemoc do uczestnictwa w oddziaływaniach obejmujących ten problem.

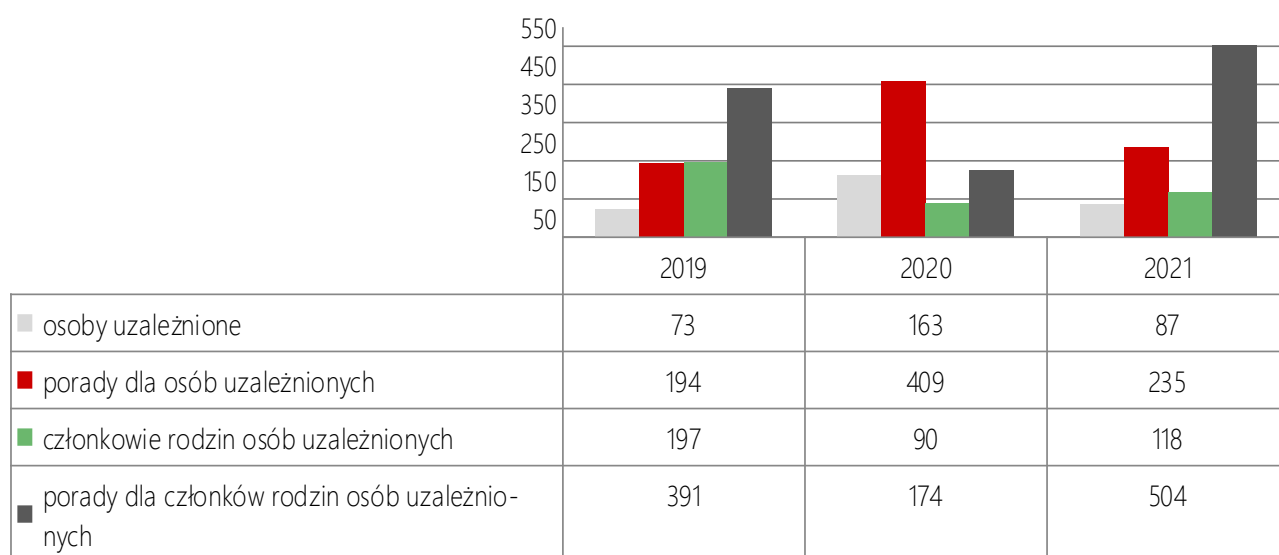
W 2021 roku w Punkcie udzielono 235 porad 87 osobom z problemem alkoholowym oraz 504 porady 118 dorosłym członkom rodzin osób doświadczających problemu uzależnienia. Na przestrzeni analizowanych lat zauważalne są znaczne wahania

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI
NA LATA 2023-2026

zarówno w zakresie liczby porad świadczonych osobom z problemem alkoholowym, jak również udzielanych członkom rodzin osób z problemem alkoholowym. Liczba osób uzależnionych i członków ich rodzin, którzy zgłosili się do Punktu kształtowała się w analizowanym okresie także na zróżnicowanym poziomie.

Wykres 6. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w latach 2019-2021

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

Niezwykle istotnym zasobem gminy Grodzisk Mazowiecki w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów z zakresu uzależnień, są samopomocowe grupy wsparcia. W 2021 roku funkcjonowały 2 stowarzyszenia abstynenckie, 2 Kluby Abstynenta, 3 samopomocowe grupy wsparcia dla osób z problemem alkoholowym (AA), a także samopomocowa grupa wsparcia dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym AI-Anon.

W zakresie działalności profilaktycznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grodzisku Mazowieckim inicjuje również szereg działań edukacyjnych dla najmłodszej części społeczeństwa, ale także rodziców i nauczycieli. Z uwagi na wystąpienie pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 w 2020 roku możliwość realizacji szeroko zakrojonych oddziaływań została znacznie ograniczona, jednak w 2021 roku programami profilaktycznymi rekomendowanymi w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez ORE, KCPU, IPiN, tj. „Archipelag Skarbów”, „Deбата”, „Unplugged”, „Fred Goes Net”, a także warsztatami umiejętności wychowawczych objęto 869 uczniów, 53 nauczycieli i 798 rodziców.

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2023-2026

Wśród innych działań podejmowanych w 2021 roku w ramach lokalnej działalności profilaktycznej należy wskazać zorganizowane programy z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowane do dzieci i młodzieży, w których uczestniczyło 634 uczniów oraz 5 rodziców.

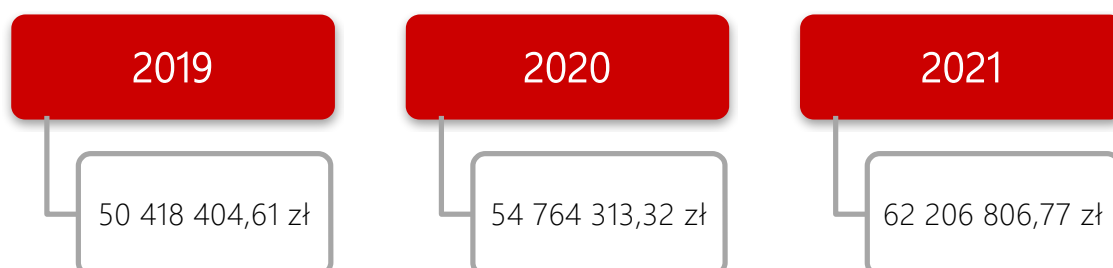
W przedmiotowym roku na terenie Gminy realizowano projekt „Pedagog ulicy”, w ramach którego zatrudniono 2 streetworkerów, pracujących w środowisku otwartym z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym, m.in. z powodu uzależnienia od substancji psychoaktywnych. Łączna liczba osób, z którymi streetworkerzy nawiązali kontakt podczas realizacji projektu wyniosła 1 752.

RYNEK ALKOHOLOWY W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI

Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych współczesnych problemów społecznych. Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek z używaniem alkoholu. Według szacunków Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. Szacuje się, że w grupie tej znajduje się ok. 600 tys. osób uzależnionych oraz ponad 2,5 mln osób pijących alkohol szkodliwie.

W 2021 roku wartość alkoholu sprzedanego na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki wyniosła łącznie 62 206 806,77 zł, w tym 20 402 180,90 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 10 322 057,74 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa), a także 31 482 568,13 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. Są to wartości zadeklarowane w corocznym sprawozdaniu z działalności samorządu gminy w zakresie profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1. Można zauważyć, że wartość sprzedanego alkoholu w stosunku do 2019 roku wzrosła o 23%.

Rysunek 2. Wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki w latach 2019-2021

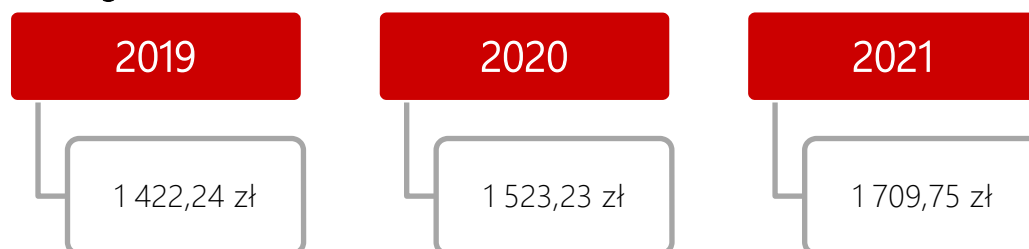
Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2023-2026

W 2021 roku Gminę zamieszkiwało łącznie 36 405 osób, które ukończyły 18 rok życia. Wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu przypadającego na każdą pełnoletnią osobę wyniosła wówczas 1 709,75 zł, co jest wartością wyższą w porównaniu do roku 2019 o 20%. Zatem na przestrzeni analizowanych lat zauważalny jest znaczny wzrost wartości sprzedanego alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca.

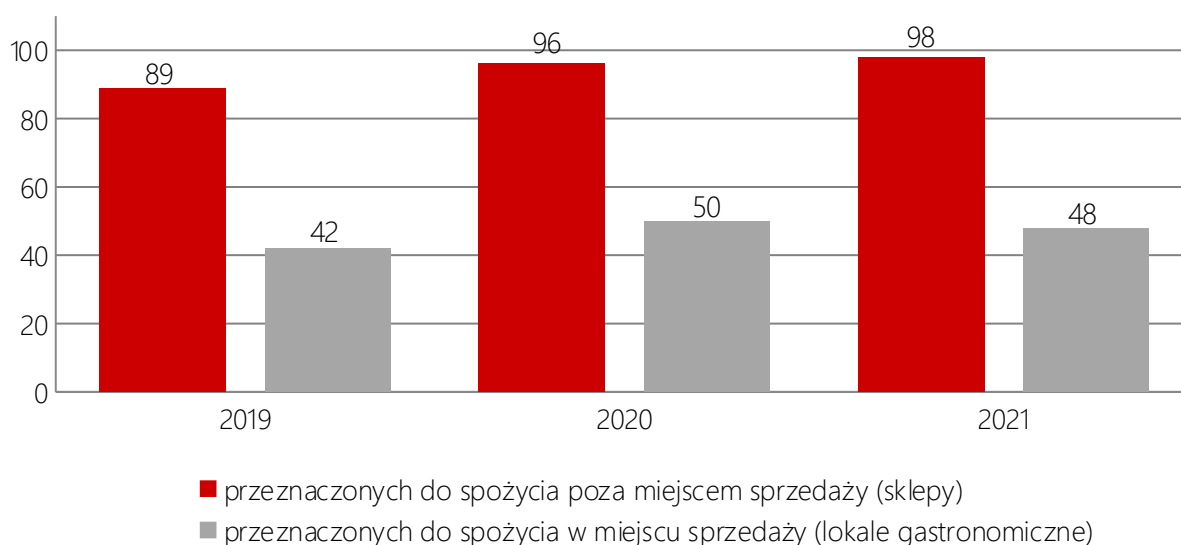
Rysunek 3. Wartość sprzedanego na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca w latach 2019-2021

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

W roku 2021 na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki działalność prowadziło łącznie 146 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 98 przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży i 48 przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży. Na przestrzeni analizowanych lat liczba punktów napojów alkoholowych na terenie Gminy uległa zwiększeniu, bowiem w 2019 roku było ich 131, a w latach 2020-2021 było ich po 146. Liczba sklepów uległa zwiększeniu, natomiast ilość lokali gastronomicznych ulegała wahaniom.

Wykres 7. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Grodzisk Mazowiecki na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI
NA LATA 2023-2026

Na przestrzeni ostatnich trzech lat w województwie mazowieckim zauważalny był wzrost liczby dorosłych mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu, co świadczy o działaniach ograniczających podaż i dostępność napojów alkoholowych na terenie województwa. Niemniej, w gminie Grodzisk Mazowiecki miała miejsce odwrotna tendencja - liczba dorosłych mieszkańców Gminy w 2020 roku znacznie spadła, a następnie w 2021 roku zwiększyła się zaledwie o 3 osoby. W 2021 roku w województwie na 1 punkt sprzedaży przypadało 317 osób, natomiast w gminie Grodzisk Mazowiecki było to 249 osób.

Tabela 10. Liczba pełnoletnich mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu w województwie mazowieckim oraz gminie Grodzisk Mazowiecki w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba pełnoletnich mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu w gminie Grodzisk Mazowiecki	270	246	249
liczba pełnoletnich mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu w województwie mazowieckim	309	314	317

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 oraz Profilaktyka i Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych w Polsce w Samorządach Gminnych w 2019, 2020 i 2021 roku, zestawienie statystyczne

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W ZAKRESIE UZALEŻNIEŃ

Wśród głównych problemów z jakimi zmagają się współczesne rodziny jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemoc w rodzinie, bezrobocie oraz uzależnienia. Przeciwdziałanie negatywnemu wpływowi tych problemów na rozwój psychospołeczny lokalnej społeczności wymaga odpowiedniego podejścia i kompleksowej pracy specjalistów. Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców w określonym obszarze.

W 2022 roku na terenie Gminy zostało przeprowadzone badanie diagnozujące problemy społeczne wśród lokalnej społeczności - *Diagnoza problemów społecznych Gminy Grodzisk Mazowiecki*, w której uczestniczyło 860 dorosłych mieszkańców Gminy, 60 pracowników punktów, gdzie sprzedawany jest alkohol oraz 1 700 uczniów.

SYNTEZA WYNIKÓW BADAŃ ANKIETOWYCH

DOROŚLI MIESZKAŃCY

- ➔ Diagnoza przeprowadzona wśród dorosłych mieszkańców Gminy pozwala stwierdzić, że problem jakiegokolwiek uzależnienia u swojego partnera życiowego zauważa średnio co piąty badany (22%).
- ➔ Wyniki badań pozwalają stwierdzić, że po alkohol sięga większość respondentów (59%), a część z nich spożywa go kilka razy w tygodniu (4%) oraz codziennie (3%).
- ➔ Niepokojącym wynikiem badania jest sięganie po alkohol przez kobiety w ciąży – aż 11% respondentów potwierdziło, że widuje na terenie Gminy ciężarne kobiety pijące alkohol.
- ➔ Stosunkowo znacznej części badanych osób zdarzyło się wykonywać swoje obowiązki zawodowe będąc pod wpływem alkoholu (14%), a także znaczna grupa respondentów była świadkami prowadzenia samochodu po wypiciu alkoholu (24%).
- ➔ Znacznej części dorosłych mieszkańców dotyczy problem nikotynowy, bowiem 15% osób zadeklarowało, że codziennie pali papierosy, 14% z nich wypala w ciągu dnia średnio między 16 a 25 sztuk.

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2023-2026

- ➔ W zakresie zażywania substancji psychoaktywnych (narkotyków, dopalaczy, leków w celu odurzenia) wyniki kształtują się następująco: stosunkowo znacząca część badanych przyznała, że zażywała środki psychoaktywne (8%), spośród których większość przyznała, że sięga po narkotyki lub dopalacze codziennie; niemniej dominujący odsetek respondentów nie potrafiło ocenić dostępności omawianych substancji na terenie miejsca zamieszkania w związku z brakiem wiedzy (77%); z kolei 86% mieszkańców nie zna miejsc, w których może zakupić tego typu substancje.
- ➔ Ponad połowa respondentów uważa się za osoby uzależnione od telefonu komórkowego (55%).

UCZNIOWIE

- ➔ Diagnoza problemów społecznych wśród dzieci i młodzieży na terenie Gminy pozwoliła określić skalę problemu uzależnień wśród uczniów. Inicjację alkoholową ma za sobą średnio 35% uczniów, spośród których 12% spożywało alkohol w ciągu miesiąca poprzedzającego badanie i upiło się nim.
- ➔ Najpopularniejszym i ostatnim spożywanym rodzajem alkoholu wśród uczniów jest piwo lub cydr, na którego spożycie w czasie poprzedzającym badanie wskazało średnio 58% uczniów.
- ➔ Do doświadczenia różnorodnych problemów w związku z sięganiem po alkohol przyznało się 11% respondentów.
- ➔ Z zebranych odpowiedzi wynika, że co czwarty uczeń sięga po papierosy, a 3% pali je regularnie, z kolei po e-papierosy kiedykolwiek w życiu sięgnęło 17% ankietowanych.
- ➔ Analiza odpowiedzi uczniów na pytania dotyczące substancji psychoaktywnych pozwala stwierdzić, iż sięgnęło po nie 4% badanych, spośród których zdecydowana większość sięgnęła po marihuanę lub haszysz.
- ➔ Większość uczniów uznało siebie za osobę uzależnioną od telefonu (59%).

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest to metoda analizy strategicznej pozwalająca skonfrontować ze sobą pozytywne i negatywne czynniki wewnętrzne oraz zewnętrzne. Innymi słowy SWOT jest sposobem organizowania faktów, umożliwiającym zrozumienie danych i dostrzeżenie wynikających z nich konsekwencji. Polega na podzieleniu zebranych informacji na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- o **S (Strengths)** - mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę;
- o **W (Weaknesses)** - słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę;
- o **O (Opportunities)** - szanse: wszystko to co stwarza szansę korzystnej zmiany;
- o **T (Threats)** - zagrożenia: wszystko to co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- o Systematyczny wzrost mieszkańców Gminy. - o Prowadzenie różnorodnej działalności kulturalnej pozytywnie wpływającej na rozwój psychospołeczny dzieci i młodzieży oraz wzmacniającej kompetencje wychowawcze rodziców, a także ogólny poziom integracji rodzin. - o Rozwinięta baza instytucjonalna i zasoby ludzkie działające w obszarze wsparcia osób i rodzin przeżywających trudności (OPS, ZI, PKI, GKRPA, PCPR, PPP, Policja, Straż Miejska, streetworkerzy.). - o Udzielanie specjalistycznego wsparcia dla osób doświadczających przemocy w ramach działalności OPS i PKI. - o Funkcjonowanie stowarzyszeń oraz samopomocowych grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu. - o Rozwinięta baza placówek wsparcia dziennego. - o Prowadzenie szerokiej działalności edukacyjnej i profilaktycznej wśród dzieci, rodziców oraz innych grup, w tym organizowanie programów rekomendowanych przez ORE, KCPU, IPiN.	- o Problem depopulacji - ujemny przyrost naturalny. - o Wysoki udział mieszkańców Gminy pozostających bez pracy w ogólnej liczbie bezrobotnych mieszkańców powiatu. - o Znaczna liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia OPS z powodu alkoholizmu i narkomanii. - o Konieczność podejmowania działań o charakterze prawnym i interwencyjnym wobec osób nadużywających alkoholu. - o Konieczność zatrzymywania w pomieszczeniach policyjnych osób znajdujących się pod wpływem alkoholu. - o Wzrost natężenia problemu prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu. - o Sięganie po alkohol, papierosy, a także narkotyki przez osoby dorosłe. - o Wysoka dostępność do alkoholu dla osób niepełnoletnich w opinii uczniów. - o Eksperymentowanie z narkotykami i dopalaczami przez dzieci i młodzież. - o Alarmujący problem nadmiernego korzystania z urządzeń elektronicznych wśród uczniów i dorosłych. - o Wzrost wartości sprzedanego alkoholu na przestrzeni analizowanych lat. - o Stosunkowo wysoka dostępność

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI
NA LATA 2023-2026

	do punktów sprzedaży alkoholu na terenie Gminy i niższa w porównaniu do województwa mazowieckiego liczba dorosłych mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- o Zmiany w przepisach prawnych umożliwiające skuteczniejsze formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą. - o Polityka państwa związana ze zwiększaniem środków finansowych na przeciwdziałanie uzależnieniom. - o Kampanie informacyjne wpływające na zmianę świadomości społeczeństwa dotyczące problemu uzależnień i przemocy w rodzinie. - o Możliwości pozyskiwania środków finansowych z nowych źródeł finansowania. - o Organizowanie szkoleń podnoszących umiejętności zawodowe osób zajmujących się problematyką uzależnień oraz przemocy oraz pracujących z osobami uzależnionymi. - o Dostęp do informacji oraz bezpłatnej pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych i doświadczających przemocy w rodzinie dzięki funkcjonowaniu PKI. - o Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla rodzin z dziećmi. - o Udzielanie konsultacji psychologiczno-pedagogicznych dla rodzin. - o Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy w przypadku problemów uzależnień i przemocy. - o Wzrost świadomości społecznej na temat negatywnych konsekwencji wynikających z uzależnień. - o Rozwijająca się współpraca międzyinstytucjonalna.	- o Negatywne wzorce zachowań społecznych, w szczególności w zakresie okazjonalnego sięgania po alkohol (podczas uroczystości i świąt). - o Wypalenie zawodowe dotyczącej części kadry instytucji przeciwdziałających uzależnieniom i przemocy. - o Ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy, uzależnienia członków rodziny, niechęć do współpracy. - o Niedoinformowanie społeczne odnośnie placówek świadczących pomoc osobom uzależnionym i współuzależnionym. - o Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach. - o Podejmowanie zachowań ryzykownych, w tym inicjacji alkoholowej i narkotykowej przez dzieci i młodzież, skutkujące problemami uzależnień. - o Nasilenie się problemu marginalizacji i wykluczenia społecznego w środowiskach dotkniętych uzależnieniami. - o Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności. - o Rozpad więzi rodzinnych. - o Spadek wieku inicjacji alkoholowej uczniów. - o Zwiększenie dostępu do substancji psychoaktywnych w Gminie.

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem strategicznym Programu jest przeciwdziałanie i zredukowanie już występujących zdrowotnych oraz społecznych skutków, będących konsekwencjami wynikających ze spożywania alkoholu, zażywania substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych, a także podniesienie świadomości społeczności lokalnej w zakresie rozwoju psychospołecznego.

Celami operacyjnymi Programu są:

1. Ograniczenie skali sięgania po substancje psychoaktywne oraz minimalizowanie problemu uzależnień behawioralnych.
2. Wdrażanie nowoczesnych strategii profilaktycznych adekwatnych do poszczególnych grup odbiorców, tj. dzieci i młodzieży, rodziców, osób uzależnionych, etc.
3. Zintensyfikowanie dostępności i skuteczności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób zagrożonych uzależnieniem i uzależnionych.
4. Regularne podnoszenie kompetencji i kwalifikacji członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów alkoholowych, a także wszystkich pozostałych podmiotów, których interdyscyplinarna działalność służy przeciwdziałaniu i rozwiązywaniu problemów uzależnień i przemocy w rodzinie.
5. Prowadzenie systematycznej kontroli skali problemu uzależnień na terenie Gminy.

Założenia Programu opracowane zostały na podstawie zidentyfikowanych problemów. Należy do nich:

- o Zmniejszenie dostępności substancji psychoaktywnych na terenie Gminy, szczególnie wśród dzieci i młodzieży.
- o Ograniczenie skali zjawiska sięgania po substancje psychoaktywne przez wszystkich mieszkańców Gminy.
- o Opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej wśród dzieci i młodzieży.
- o Wczesna diagnoza problemu uzależnień behawioralnych w Gminie, szczególnie w przypadku dzieci i młodzieży.

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI
NA LATA 2023-2026

- o Prowadzenie działalności edukacyjnej w zakresie negatywnych skutków spożywania alkoholu i narkotyków, nadmiernego korzystania z urządzeń elektronicznych, a także udostępnianie informacji na temat możliwości uzyskania pomocy.
- o Zwiększenie dostępności usług terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla rodzin i osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych oraz czynności.
- o Rozwijanie systemu motywowania do podjęcia, kontynuacji i pomyślnego ukończenia leczenia odwykowego osób uzależnionych.
- o Aktywizacja społeczno-zawodowa osób uzależnionych od alkoholu/narkotyków w środowisku lokalnym.
- o Poprawa dobrostanu psychicznego mieszkańców.
- o Systematyczna ocena stanu zagrożenia problemem alkoholowym i narkotykowym, a także skali problemu uzależnień behawioralnych na terenie Gminy.

LP	ZADANIE	WSKAŹNIK	REALIZATORZY
1.	Prowadzenie dla dzieci i młodzieży programów z zakresu profilaktyki alkoholizmu i narkomanii, przeciwdziałania przemocy, promocji zdrowia oraz bezpieczeństwa.	Liczba zorganizowanych programów profilaktycznych. Liczba uczestników programów.	UM, GKRPA, placówki oświatowe, PPP, KP, SM, NGO.
2.	Rozwijanie oferty alternatywnych i atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz promowanie uczestnictwa w nich.	Liczba dostępnych miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. Liczba działań podjętych w celu promowania udziału w alternatywnych formach spędzania czasu wolnego.	UM, OK, OSiR, BP, NGO, ŚG, placówki oświatowe.
3.	Organizowanie i dofinansowanie warsztatów i programów profilaktycznych dotyczących używania substancji psychoaktywnych ze szczególnym uwzględnieniem programów rekomendowanych przez KCPU, ORE, IPiN.	Liczba zorganizowanych/ dofinansowanych programów/warsztatów profilaktycznych. Liczba uczestników.	UM, GKRPA, placówki oświatowe.
4.	Organizowanie oraz dofinansowanie warsztatów informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w zakresie profilaktyki używania alkoholu oraz	Liczba zorganizowanych/ dofinansowanych programów/warsztatów profilaktycznych.	UM, GKRPA, placówki oświatowe, OPS, NGO.

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI
NA LATA 2023-2026

	substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież.	Liczba uczestników.	
5.	Uczestnictwo w regionalnych i ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych obejmujących zagadnienia związane z profilaktyką alkoholizmu oraz narkomanii.	Liczba kampanii, w których uczestniczyła Gmina. Szacunkowa liczba odbiorców kampanii.	UM, GKRPA, placówki oświatowe, OPS, KPP, SM, NGO, placówki ochrony zdrowia, PPP, PCPR.
6.	Organizowanie zajęć opiekuńczo-wychowawczych, psychologicznych, socjoterapeutycznych, profilaktycznych oraz z zakresu terapii pedagogicznej dla dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci objętych wsparciem.	UM, OPS, placówki oświatowe, PPP, ŚG, NGO.
7.	Organizowanie wypoczynku letniego oraz opieki w czasie ferii zimowych z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży (szczególnie z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, a także pochodzących z rodzin zagrożonych dysfunkcjami) w formie półkolonii, kolonii, obozów bądź zielonych szkół.	Liczba zorganizowanych półkolonii/kolonii/obozów/ zielonych szkół. Liczba uczestników.	UM, OPS, placówki oświatowe, NGO, ŚG.
8.	Organizowanie konkursów promujących zdrowie, aktywność ruchową, bezpieczeństwo i profilaktykę uzależnień.	Liczba uczestników konkursów promujących zdrowie, aktywność ruchową, bezpieczeństwo i profilaktykę uzależnień. Liczba zorganizowanych konkursów.	OPS, GKRPA, NGO, UM, placówki oświatowe, KPP, SM, OK, BP, OSiR, ŚG.
9.	Popularyzowanie informacji z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz promocji zdrowia za pośrednictwem ulotek, broszur i plakatów.	Liczba i nakład materiałów informacyjno-edukacyjnych i promocyjnych.	UM, placówki oświatowe, OPS, GKRPA, NGO, OK, OSiR, BP, ŚG, placówki ochrony zdrowia.
10.	Wspieranie finansowe, merytoryczne i organizacyjne instytucji oraz organizacji pozarządowych	Liczba instytucji i organizacji pozarządowych, którym	UM, NGO.

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI
NA LATA 2023-2026

	prowadzących działalność dotyczącą profilaktyki uzależnień, udzielania pomocy osobom nadużywającym alkoholu, uzależnionym od alkoholu, narkotyków oraz osobom doznającym przemocy w rodzinie.	udzielono wsparcia finansowego.	
11.	Popularyzowanie informacji dotyczących FAS (Alkoholowy Zespół Płodowy) oraz FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Płodowych) wśród dorosłych mieszkańców oraz starszych uczniów, poprzez dystrybucję materiałów edukacyjnych i organizowanie pogadanek.	Szacunkowa liczba odbiorców materiałów edukacyjnych. Liczba uczestników pogadanek.	UM, OPS, GKRPA, NGO, PPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
12.	Współpraca z Policją, Strażą Miejską, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Zespołem Interdyscyplinarnym, instytucjami oświatowymi i kulturalnymi, świetlicami gminnymi, ogniskami wychowawczymi, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz stowarzyszeniami działającymi na terenie Gminy, w zakresie propagowania zasad trzeźwości i promocji zdrowia.	Liczba działań podjętych we współpracy z podmiotami działającymi na terenie Gminy, w zakresie wzmacniania abstynencji i promowania jej.	UM, GKRPA, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, ŚG, ZI, OPS, OK, BP, OSiR, KPP, SM, grupy samopomocowe, stowarzyszenia.
13.	Systematyczne prowadzenie patroli funkcjonariuszy Policji i Straży Miejskiej na terenie Gminy oraz prowadzenie kontroli trzeźwości.	Liczba przeprowadzonych patroli i kontroli trzeźwości. Liczba kierowców zatrzymanych pod wpływem alkoholu.	KPP, SM.
14.	Organizowanie i udział w szkoleniach z zakresu profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy i ochrony zdrowia dla osób i podmiotów świadczących pomoc oraz wsparcie mieszkańcom w kryzysie.	Liczba zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy. Liczba uczestników szkoleń.	UM, GKRPA, ZI.

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI
NA LATA 2023-2026

15.	Doposażenie GKRPA w sprzęt, materiały niezbędne do zapewnienia realizacji zadań Programu.	Kwota doposażenia. Liczba zakupionych przedmiotów/ sprzętu/materiałów i innych niezbędnych do realizacji zadań rzeczy.	UM.
-----	--	---	-----

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI
NA LATA 2023-2026

16.	Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych dla podmiotów handlujących napojami alkoholowymi.	Liczba przeprowadzonych działań informacyjnych. Liczba wydanych materiałów edukacyjnych.	GKRPA, UM.
17.	Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, a w szczególności sprzedaży alkoholu nieletnim.	Liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.	GKRPA, UM.
18.	Podjęmowanie działań pokontrolnych, a w razie konieczności interwencji w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.	Liczba wydanych zaleceń pokontrolnych. Liczba wszczętych postępowań mandatowych przez funkcjonariuszy Policji w związku z kontrolami.	GKRPA, UM, KPP.
19.	Opiniowanie wniosków związanych z wydawaniem zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z przepisami prawa miejscowego.	Liczba wydanych opinii (postanowień) o lokalizacji punktu sprzedaży.	GKRPA.
20.	Podjęmowanie czynności zmierzających do podjęcia leczenia odwykowego przez osoby zgłoszone do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: przyjmowanie i rejestrowanie zgłoszeń w sprawie leczenia odwykowego, przeprowadzanie rozmów w sprawach osób nadużywających alkoholu, motywowanie osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego.	Liczba zgłoszeń w sprawie leczenia odwykowego. Liczba osób, z którymi członkowie GKRPA przeprowadzili rozmowy interwencyjno-motywuujące. Liczba osób zmotywowanych do dobrowolnego leczenia odwykowego. Liczba osób, które zakończyły leczenie odwykowe.	GKRPA, UM.
21.	Podjęmowanie czynności zmierzających do orzeczenia wobec	Liczba osób skierowanych na badanie przez biegłego	GKRPA.

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI
NA LATA 2023-2026

	osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu: zlecenie przeprowadzania badań przez zespół biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, kierowanie wniosków do sądu o nałożenie obowiązku leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego, wnoszenie środków odwoławczych od orzeczeń sądów I instancji w sprawach o zobowiązanie do leczenia, występowanie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w charakterze strony przed sądem w sprawach o leczenie odwykowe, zakładanie „Niebieskich Kart” i przekazywanie ich do Zespołu Interdyscyplinarnego, powiadomienie Komendy Powiatowej Policji lub prokuratury o podejrzeniu stosowania przemocy.	i liczba wydanych opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. Liczba wniosków wniesionych do sądu w sprawie orzeczenia obowiązku leczenia odwykowego. Liczba założonych „Niebieskich Kart”.	
22	Organizowanie wsparcia i pomocy osobom z problemem alkoholowym, narkotykowym i uzależnień behawioralnych, a także członkom rodzin osób uzależnionych.	Liczba podmiotów zaangażowanych w pomoc osobom uzależnionym i członkom ich rodzin. Liczba zorganizowanych działań wspierających osoby z problemem narkotykowym, alkoholowym i uzależnień behawioralnych.	UM, NGO, GKRPA, OPS, PKI.
23	Wspieranie socjalne i terapeutyczne osób bezdomnych dotkniętych uzależnieniami, będących w trudnej sytuacji życiowej.	Liczba osób bezdomnych objętych wsparciem członków GKRPA.	UM, OPS, GKRPA, PKI.
24	Kontynuowanie prowadzenia grup samopomocowych dla osób uzależnionych, współuzależnionych.	Liczba osób objętych działaniami grup samopomocowych.	UM, GKRPA, NGO.

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI
NA LATA 2023-2026

25	Prowadzenie konsultacji i udzielanie porad terapeutycznych, psychologicznych oraz prawnych.	Liczba osób objętych poradnictwem specjalistycznym (prawne, terapeutyczne, psychologiczne). Liczba udzielonych porad.	UM, OPS, PCPR, PPP, PKI.
26	Kontynuowanie prowadzenia Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin na terenie Gminy.	Liczba osób korzystających z pomocy Punktu. Liczba udzielonych porad.	UM, GKRPA, PKI.
27	Prowadzenie działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba realizowanych procedur „Niebieskie Karty” prowadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny.	ZI, GKRPA, OPS, KPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
28	Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych z zakresu przemocy w rodzinie i sposobów jej przeciwdziałania.	Liczba rozpowszechnionych informacji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	GKRPA, OPS, UM, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, ZI, PKI, KPP, SM.
29	Rozwijanie umiejętności psychospołecznych dzieci poprzez prowadzenie programów z zakresu profilaktyki uzależnień behawioralnych, a w szczególności realizowanie programów rekomendowanych przez Ministerstwo Zdrowia.	Liczba zorganizowanych programów profilaktycznych. Liczba uczestników programów.	UM, GKRPA, placówki oświatowe, KPP, SM, NGO, ŚG.
30	Organizowanie dla dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniów szkół podstawowych pogadanek na temat niebezpieczeństw w sieci.	Liczba zorganizowanych pogadanek. Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach.	UM, GKRPA, KPP, SM, placówki oświatowe.
31.	Organizowanie warsztatów informacyjno-edukacyjnych dla rodziców i nauczycieli w zakresie profilaktyki uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży, w	Liczba zorganizowanych warsztatów. Liczba rodziców/nauczycieli uczestniczących w warsztatach.	UM, GKRPA, placówki oświatowe, OPS.

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI
NA LATA 2023-2026

szczegółności na temat wzmacniania
czynn timerów chroniących i eliminowania
czynn timerów ryzyka.

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI
NA LATA 2023-2026

32	Uczestnictwo w ogólnopolskich kampaniach profilaktyczno-informacyjnych z zakresu uzależnień behawioralnych oraz organizowanie lokalnych kampanii.	Liczba kampanii, w których uczestniczyła Gmina. Szacunkowa liczba odbiorców kampanii.	UM, GKRPA, placówki oświatowe, OPS, placówki ochrony zdrowia, PPP, PCPR, NGO.
33	Podnoszenie umiejętności i kompetencji zawodowych osób zajmujących się wsparciem osób uzależnionych.	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach/ konferencjach, itp. w celu podniesienia umiejętności i kompetencji.	UM, GKRPA, placówki oświatowe, OPS, KPP, SM, PKI, placówki ochrony zdrowia, PPP, PCPR, NGO.
34	Upowszechnianie wiedzy wśród mieszkańców i uczniów na temat możliwości otrzymania wsparcia w przypadku doświadczenia problemu uzależnień behawioralnych, poprzez publikowanie artykułów na stronach internetowych Gminy oraz kolportaż materiałów informacyjno-edukacyjnych (np. broszura, ulotki).	Liczba opublikowanych artykułów. Liczba upowszechnionych broszur/ulotek.	UM, OPS, GKRPA, placówki oświatowe.
35	Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży w szkołach.	Poprawa dobrostanu psychicznego dzieci i młodzieży.	UM, OPS, GKRPA, placówki oświatowe.
36	Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie wymiany informacji dotyczących polityki antyalkoholowej, antynarkotykowej oraz przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, a także działań pomocowych.	Liczba instytucji współpracujących ze sobą w ramach profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz narkomani, a także przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym Liczba działań podjętych we współpracy międzyinstytucjonalnej.	GKRPA, OPS, KPP, SM, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, ZI, PKI, PPP.
37	Diagnozowanie i stałe monitorowanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz	Liczba osób objętych badaniem w ramach diagnozy społecznej.	UM, GKRPA, OPS, KPP, SM, placówki oświatowe,

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI
NA LATA 2023-2026

	behawioralnych na terenie Gminy.	Liczba przeprowadzonych diagnoz.	placówki ochrony zdrowia.
38 .	Prowadzenie kampanii profilaktycznych, wykładów, spotkań ze specjalistami na temat zdrowia psychicznego oraz higieny psychicznej.	Zwiększanie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego oraz higieny psychicznej.	UM, GKRPA, OPS, PPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.

TERMINY WAŻNOŚCI ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE

Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wydaje się na czas oznaczony, nie krótszy niż 4 lata, a w przypadku sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, nie krótszy niż 2 lata.

ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Za udział w posiedzeniach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grodzisku Mazowieckim oraz przeprowadzanie kontroli, Rada Miejska w Grodzisku Mazowieckim ustaliła wynagrodzenie za pracę w Gminnej Komisji w wysokości 1 000,00 zł brutto miesięcznie dla każdego członka Komisji i 1 300,00 zł brutto dla przewodniczącego Gminnej Komisji.
2. Wynagrodzenie, o którym mowa przysługuje:
 - a) za udział w posiedzeniach Komisji,
 - b) za przeprowadzenie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych.
3. Wynagrodzenie będzie wypłacone na podstawie listy obecności.
4. Wysokość wynagrodzenia może ulec zmianie, co zostanie odnotowane w stosownym sprawozdaniu z posiedzenia Komisji.

ADRESACI PROGRAMU

Program adresowany jest do ogółu mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki, z wyszczególnieniem konsumentów napojów alkoholowych, osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, hazardu i urządzeń elektronicznych, osób pijących szkodliwie i ryzykownie, rodzin i najbliższego otoczenia osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, hazardu i urządzeń elektronicznych, dzieci i młodzieży szkolnej oraz przedstawicieli służb, instytucji, organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień.

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2023-2026

REALIZACJA PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE GRODZISK NA LATA 2023-2026

1. Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi realizatorem Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grodzisk Mazowiecki na lata 2023-2026 jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Mazowieckim.
2. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grodzisk Mazowiecki na lata 2023-2026 realizowany będzie od 1 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2026 roku.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

1. Źródłem finansowania działań podejmowanych w związku z realizacją zadań Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grodzisk Mazowiecki na lata 2023-2026 są dochody własne Gminy uzyskane z wpływów z tytułu wydanych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych i są ujęte w budżecie Gminy w dziale 851 „Ochrona Zdrowia”, rozdział 85153 - przeciwdziałanie narkomanii oraz rozdział 85154 - przeciwdziałanie alkoholizmowi.
2. Zakres zadań ujętych w Programie może być zweryfikowany ze względu na wysokość środków finansowych przeznaczonych na ich realizację oraz ze względu na bieżące zapotrzebowanie z zakresu działań profilaktycznych skierowanych do lokalnej społeczności.

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2023-2026

Cele badawcze ewaluacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii powinny opierać się na:

1. ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
2. ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
3. opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy przyjąć zasadę triangulacji technik badawczych poprzez zróżnicowane metody pomiaru, tj.:

- o analizę dokumentów,
- o badanie ankietowe adresatów Programu,
- o badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) Kryterium skuteczności (plan a wykonanie) - rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- b) Kryterium efektywności - ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.
- c) Kryterium użyteczności - ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- d) Kryterium trafności - rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

Na podstawie analizy realizowanego programu, realizator Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grodzisk Mazowiecki na lata 2023-2026, tj. Urząd Miejski w Grodzisku Mazowieckim na czele z Burmistrzem, sporządzi zbiorcze coroczne sprawozdanie, które zostanie przedłożone Radzie Miejskiej w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie. Ponadto realizator Programu zobowiązany jest do sporządzenia, na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, informacji z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii oraz przekazanie jej Krajowemu Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w terminie do 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.